

Nr indeksu 363103

PL ISSN 0023-5903

POLSKA AKADEMIA NAUK
INSTYTUT HISTORII

KWARTALNIK HISTORYCZNY

Rocznik XCIX

Nr 2

WARSZAWA 1992

<http://rcin.org.pl>

INFORMACJA DLA AUTORÓW „KWARTALNIKA HISTORYCZNEGO”

Trudna sytuacja finansowa „Kwartalnika Historycznego” (brak funduszy na przepisywanie tekstów autorskich) zmusza nas do wprowadzenia ścisłych rygorów, dotyczących formy tekstów nadsyłanych do druku w naszym piśmie.

1. Wszystkie teksty muszą być składane w dwóch egzemplarzach, przepisanych według obowiązujących norm wydawniczych: na stronie 30 wierszy po około 60 znaków, z marginesem z lewej strony, szerokości 4—5 cm. Poprawki i uzupełnienia w tekście muszą być ograniczone do minimum i nie mogą przekraczać trzech na jednej stronie; nie stosujemy żadnych podkreśleń.

2. Układ pierwszej strony artykułu i artykułu recenzyjnego (tj. obszerniejszej, polemicznej recenzji) musi wyglądać następująco: z lewej strony u góry imię i nazwisko Autora i pod nim w nawiasie miasto, w którym pracuje; poniżej tytuł na środku strony (na osi). Wszystkie te elementy należy pisać pismem tekstowym, nie zaś samymi wielkimi literami.

3. W recenzji ponad tekstem należy umieścić kolejno: imię (w formie rozwiniętej) i nazwisko autora recenzowanej pracy, jej tytuł i ewentualnie podtytuł (według strony tytułowej); jeśli recenzja dotyczy pracy zbiorowej, wówczas po tytule należy podać imię i nazwisko redaktora; następnie — w przypadku pracy wielotomowej — liczbę tomów lub części (np. t. 1—2) cyframi arabskimi i dalej: miejsce i rok wydania, liczbę stron, na ostatnim miejscu nazwę wydawcy. Imię i nazwisko Autora recenzji oraz miasto, w którym pracuje — na końcu tekstu z prawej strony.

4. Teksty do działu „Kronika” zawierają tytuł (na osi); podpis Autora jak w recenzji.

5. Wspomnienia pośmiertne: w tytule imię i nazwisko osoby, której tekst dotyczy, pod nim w nawiasach dokładne daty życia; podpis Autora jak w recenzji.

6. Przypisy następują w maszynopisie po tekście zasadniczym, od nowej strony. Numery przypisów należy umieszczać we frakcji górnej, bez nawiasów lub kropek, w wierszu z wcięciem akapitowym. Odnośniki do przypisów w tekście są umieszczane przed kropką kończącą zdanie (z wyjątkiem, gdy kończy je skrót: w. — wiek lub r. — rok) albo przed przecinkiem wewnątrz zdania (z wyjątkiem, gdy muszą być umieszczone między słowami, których nie oddziela przecinek).

7. W tekstach zasadniczych stosujemy ogólnie przyjęte skróty (np., itp., m. in., etc. oraz inne podobne), a także z reguły: r. (rok) i w. (wiek), inne zaś w miarę potrzeby. Nazwy miesięcy podajemy cyfrą rzymską wówczas gdy występują wraz z dniem i rokiem (bez oddzielających je kropek), w innych przypadkach w ich brzmieniu słownym (16 V 1935 r.; 16 maja; w maju 1935 r.).

8. W przypisach stosujemy skróty jak w punkcie 7. oraz te, które znajdują się w zamieszczonym poniżej wykazie; dopuszczalne są także inne skróty, przyjęte w historycznych opracowaniach specjalistycznych, jednak z wyjaśnieniem ich znaczenia przy pierwszym przypadku zastosowania. Tytuły czasopism i serii wydawniczych piszemy w cudzysłowie; po tytule publikacji zamieszczonej w opracowaniu zbiorowym piszemy po przecinku — w: (bez nawiasów prostokątnych). Tomy, roczniki, zeszyty, numery i części periodyków i innych publikacji podajemy cyframi arabskimi.

9. Wszystkie nadesłane do redakcji teksty, odbiegające swoją zewnętrzną formą od powyższych zasad, będą zwracane Autorom do właściwego przygotowania i ponownego przepisania.

**POLSKA AKADEMIA NAUK
INSTYTUT HISTORII**

**KWARTALNIK
HISTORYCZNY**

Założony przez Xawerego Liskego
w 1887 roku

**ROCZNIK XCIX
1992**

2

WYDAWNICTWO NAUKOWE PWN
WARSZAWA 1992

KOMITET REDAKCYJNY

Jacek Banaszekiewicz (zastępca redaktora), Marian Biskup, Andrzej Brożek, Adam Galos, Antoni Gąsiorowski, Aleksander Gieysztor, Jerzy Jedlicki, Tadeusz Jędruszczyk, Marcin Kamler (sekretarz), Czesław Madajczyk, Jerzy Michalski (redaktor), Jan Molenda (zastępca redaktora), Edward Potkowski, Henryk Samsonowicz, Monika Senkowska-Gluck, Andrzej Skrzypek, Jacek Staszewski, Stanisław Trawkowski, Roman Wapiński, Marian Wojciechowski, Andrzej Wyczański, Jerzy Wyrozumski, Andrzej Zahorski, Zygmunt Zieliński

ADRES REDAKCJI

Instytut Historii PAN
00-272 Warszawa, Rynek Starego Miasta 29/31, tel. 31-02-61

WYDAWNICTWO NAUKOWE PWN — WARSZAWA, MIODOWA 10

Ark. wyd. 17,00; ark. druk. 10,75. Papier offsetowy kl. III 70 g. 70 × 100. Oddano do składania w lutym 1992 r.
Podpisano do druku w maju 1992 r. Druk ukończono w czerwcu 1992 r.

Skład: „CENTRUM”. Druk i oprawa: Drukarnia — Warszawa, ul. Hajoty 50.

SPIS TREŚCI

Leszek Paweł Słupecki, Śląza, Radunia, Wieżyca. Miejsca kultu pogańskiego Słowian w średniowieczu	3
Janusz Kurtyka, Topory, Starekonie, Okszyce. W sprawie związków międzynarodowych w XIII i XIV wieku	17
Tadeusz Szulc, O dysponowaniu wpływami z podatków nadzwyczajnych w Polsce XV wieku	39
Władysław Bułhak, Aleksander Lednicki i jego koncepcja rozstrzygnięcia kwestii polskiej (marzec—grudzień 1917 r.)	51
Robert Kupiecki, Od VIII plenum do VIII plenum 1953 —1956. Odchodzenie od kultu Stalina w Polsce	71

PRZEGLĄDY — POLEMIKI — PROPOZYCJE

Grzegorz Gromadzki, O sposobie myślenia mistrza Wincentego słów kilka	95
Wojciech Kriegseisen, W sprawie samorządu szlacheckiego w Polsce	103
Wojciech Stanek, Jeszcze raz o samorządzie szlacheckim	107

ARTYKUŁY RECENZYJNE I RECENZJE

Jerzy Strzelczyk, Świat przed Kolumbem	109
--	-----

*

M. H. Hansen, Was Athens a Democracy? Popular Rule, Liberty and Equality in Ancient and Modern Political Thought; R. K. Sinclair, Democracy and Participation in Athens; J. Ober, Mass and Elite in Democratic Athens — Ryszard Kulesza	116
Studien über die Anfängen der Mission in Livland — Marian Dygo	120
Szymon Starowolski, Wybór z pism — Janusz Tazbir	122
Bartłomiej Szyndler, Tadeusz Kościuszko, 1746—1817 — Andrzej Zahorski	124
M. Janion, Życie pośmiertne Konrada Wallenroda — Wiktoria Śliwowska	128
A. Downar — Zapolska, Poglądy ziemiaństwa polskiego Wielkiego Księstwa Poznańskiego i Pomorza Gdańskiego na pracę w rolnictwie w latach 1871—1914 — Józef Borzyszkowski	128
L. L. Gould, The Presidency of Theodore Roosevelt — Bogusław W. Winid	134
A. Borkiewicz-Celińska, Batalion „Zośka” — Tomasz Strzembosz	137
W. Borodziej, Od Poczdamu do Szklarskiej Poręby. Polska w stosunkach międzynarodowych 1945—1947 — John Lowell Armstrong	141
Ž. Rossi, Sprawocznik po Gulagu. Istoriceskij słowar' sowietskich pienitienciarnych insitucii i terminow, swiazanych s prinuditielnym trudom; A. Shifrin, UdSSR Reiseführer durch Gefängnisse und Konzentrationslager in der Sowjetunion, — Elżbieta Kaczyńska	146
Wspomnienia Sybiraków, przygotował J. Przewłocki, t. 1—5 — Wiktoria Śliwowska	149
Polskie Towarzystwo Historyczne 1886—1986. Zbiór studiów i materiałów — Andrzej Wierzbicki	153

KRONIKA

Polskie Towarzystwo Historyczne w Wielkiej Brytanii — Andrzej Suchcitz . .	159
Międzynarodowe sympozjum z okazji 555 rocznicy przyjęcia kompaktatów bazylejskich — Wojciech Iwańczak	160
III spotkanie sekcji historycznej bizantyno-słowianoznawczej—Dorota Leśniewska	162

IN MEMORIAM

Leonid Żytkowicz (17 VII 1909 (1910) — 4 XII 1991) — Stefan Cackowski .	163
Władysław Chojnacki (22 VI 1920 — 2 VII 1991) — Stefania Sokółowska .	166

CONTENTS

Leszek Paweł S ł u p e c k i, Ślęza, Radunia, Wieżyca. Pagan Cult Places of Slaves in the Middle Ages	3
Janusz K u r t y k a, Topory, Starekonie, Okszyce. About Interclan Ties in the 13th and 14th Centuries	17
Tadeusz S z u l c, On Administration of the Extraordinary Tax Income in 15th Century Poland	39
Władysław B u ł h a k, Aleksander Lednicki and His Ideas of the Solution of the Polish Question (March — December 1917)	51
Robert K u p i e c k i, From the 8th Plenum to the 8th Plenum 1953—1956. Departure from the Cult of Stalin in Poland	71
Reviews — Polemics — Propositions	95
Critical articles — Reviews	109
Chronicle	159
In memoriam	163

UWAGA

Jest jeszcze w sprzedaży wydany w 1991 r. XVIII tom „Studiów i Materiałów do Teorii i Historii Architektury i Urbanistyki”:

MARIA BRYKOWSKA

**ARCHITEKTURA KARMELITÓW BOSYCH W XVII – XVIII W.
SS. 175, IL. 202**

Przedmiotem pracy są zagadnienia barokowej architektury budowli wznoszonych w Europie przez karmelitów bosych w aspekcie obowiązujących w zakonie przepisów budowlanych oraz ówczesnych teorii architektonicznych. Temat jest pierwszym opracowaniem w naukowej literaturze polskiej. Autorka wykorzystwała materiały archiwalne znajdujące się z zbiorach Austrii, Czech i Słowacji, Niemiec, Litwy, Ukrainy, Włoch i Polski oraz własne badania.

Praca jest bogato ilustrowana, opatrzona indeksem. Streszczenie w języku włoskim i angielskim.

Zamówienia prosimy kierować do Ośrodków Rozpowszechniania Wydawnictw Naukowych PAN lub bezpośrednio do Wydawnictwa Naukowego PWN, ul. Miodowa 10, 01 – 251 Warszawa.

Cena 25. 000 zł

WYKAZ SKRÓTÓW

AAN	— Archiwum Akt Nowych
AGAD	— Archiwum Główne Akt Dawnych
Bibl. Czart.	— Biblioteka i Archiwum Czartoryskich w Krakowie
Bibl. Kórn.	— Biblioteka Kórnicka PAN
Bibl. Nar.	— Biblioteka Narodowa w Warszawie
Bibl. Ossol.	— Biblioteka Zakładu Narodowego im. Osolińskich we Wrocławiu
Bibl. Racz.	— Miejska Biblioteka Publiczna im. E. Raczyńskiego w Poznaniu
CAW	— Centralne Archiwum Wojskowe
cz.	— część
„Czasop. Prawno-Hist.”	— „Czasopismo Prawno-Historyczne”
ibid.	— ibidem
„Kwart. Hist.”	— „Kwartalnik Historyczny”
„Kwart. HKM”	— „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”
MGH SS	— <i>Monumenta Germaniae Historica Scriptorum</i>
MGH Script. rer. Ger.	— <i>Monumenta Germaniae Historica Scriptorum rerum Germanicarum</i>
MPH	— <i>Monumenta Poloniae Historica</i>
n.	— i następną (s. 53 n.)
nn.	— i następne (s. 53 nn.)
nr	— numer
op. cit.	— opus citatum
por.	— porównaj
przyp.	— przypis
„Przegl. Hist.”	— „Przegląd Historyczny”
PSB	— <i>Polski słownik biograficzny</i>
RAU	— Rozprawy Akademii Umiejętności
RDSG	— „Roczniki Dziejów Społecznych i Gospodarczych”
red.	— redaktor, redakcja
rkp.	— rękopis
RPAU	— Rozprawy Polskiej Akademii Umiejętności
SPPP	— <i>Starodawne Prawa Polskiego Pomniki</i>
SSS	— <i>Słownik starożytności słowiańskich</i>
„St. Źródł.”	— „Studia Źródłoznawcze”
sygn.	— sygnatura
t.	— tom
VL	— Volumina Legum
WAP	— Wojewódzkie Archiwum Państwowe
wyd.	— wydanie, wydawca
z.	— zeszyt
zob.	— zobacz

Cena zł 18 000,-

KWARTALNIK HISTORYCZNY

Warunki prenumeraty

Wpłaty na prenumeratę przyjmowane są na okresy kwartalne:

- na terenie kraju — jednostki kolportażowe „Ruch” i urzędy pocztowe właściwe dla miejsca zamieszkania lub siedziby prenumeratora,
- na zagranicę — Zakład Kolportażu Prasy i Wydawnictw,
00-958 Warszawa, konto PBK XIII Oddział Warszawa
370044-1195-139-11.

Prenumerata ze zleceniem dostawy za granicę jest o 100% wyższa od krajowej.

Dostawa zamówionej prasy następuje:

- przez jednostki kolportażowe „Ruch” — w sposób uzgodniony z zamawiającym,
- przez urzędy pocztowe — pocztą zwykłą na wskazany adres, w ramach opłaconej prenumeraty z wyjątkiem zlecenia dostawy za granicę pocztą lotniczą do odbiorcy zagranicznego, której koszt w pełni pokrywa prenumerator.

Terminy przyjmowania wpłat na prenumeratę:

- krajową i zagraniczną — do 20XI na I kw. roku następnego
do 20II na II kw.
do 20V. na III kw.
do 20VIII na IV kw.

Bieżące numery można nabyć lub zamówić w Księgarni Wydawnictwa Naukowego PWN sp. z o.o., ul. Miodowa 10, Warszawa. Również można je nabyć, a także zamówić (przesyłka za zaliczeniem pocztowym) we Wzorcowni Ośrodka Rozpowszechniania Wydawnictw Naukowych PAN, Pałac Kultury i Nauki, 00-901 Warszawa.

Subscription orders for all the magazines published in Poland available through the local press distributors or directly through the Foreign Trade Enterprise

ARS POLONA

00-068 Warszawa, Krakowskie Przedmieście 7, Poland

Our bankers:

BANK HANDLOWY S.A. 201061-710-13100